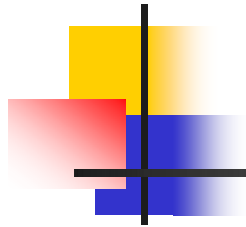

Vaiko teisių ir teisėtų interesų užtikrinimas

Bendra Lietuvos Respublikos, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų parama pagal subsidijų schemą „Nevyriausybinių organizacijų sektoriaus stiprinimas Lietuvoje“

- Lietuva, ratifikuodama Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, įsipareigojo gerbti ir užtikrinti visas Konvencijoje numatytas vaiko teises, tame tarpe ir imtis priemonių, skatinančių nuolat lankyti mokyklą ir mažinančių moksleivių, paliekančių mokyklą, skaičių. Tačiau, manytina, valstybės įsipareigojimai tuo nesibaigia ir turėtų būti traktuojami plačiau nei tik pakankamų išteklių mokykloms paskirstymas ir įstatymų, verčiančių vaikus jas lankyti, priėmimas – valstybė turėtų imtis priemonių, užtikrinančių naudingą ir patrauklų mokyklų darbą, kad vaikams mokyklose būtų ne tik profesionaliai pateikiamos žinios, bet tuo pačiu sukurtas ir palankus psichologinis klimatas, skatinantis vaikų savarankiškumą, norą ieškoti, tirti ir kurti.

ŠVIETIMO MISIJA

(iš Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatų)

- padėti asmeniui suvokti šiuolaikinį pasaulį, įgyti kultūrinę bei socialinę kompetenciją ir būti savarankišku, veikliu, atsakingu žmogumi, norinčiu ir gebančiu nuolat mokytis bei kurti savo ir bendruomenės gyvenimą;

ŠVIETIMO TIKSLAS

(iš Švietimo įstatymo)

- išugdyti kiekvienam jaunuoliui vertybines orientacijas, leidžiančias tapti doru, siekiančiu žinių, savarankišku, atsakingu, patriotiškai nusiteikusiu žmogumi, išlavinti dabartiniam gyvenimui svarbius jo komunikacinius gebėjimus, padėti įsisavinti žinių visuomenei būdingą informacinę kultūrą, užtikrinant gimtosios ir užsienio kalbų mokėjimą, informacinį raštingumą, taip pat šiuolaikinę socialinę kompetenciją ir gebėjimus savarankiškai kurti savo gyvenimą;

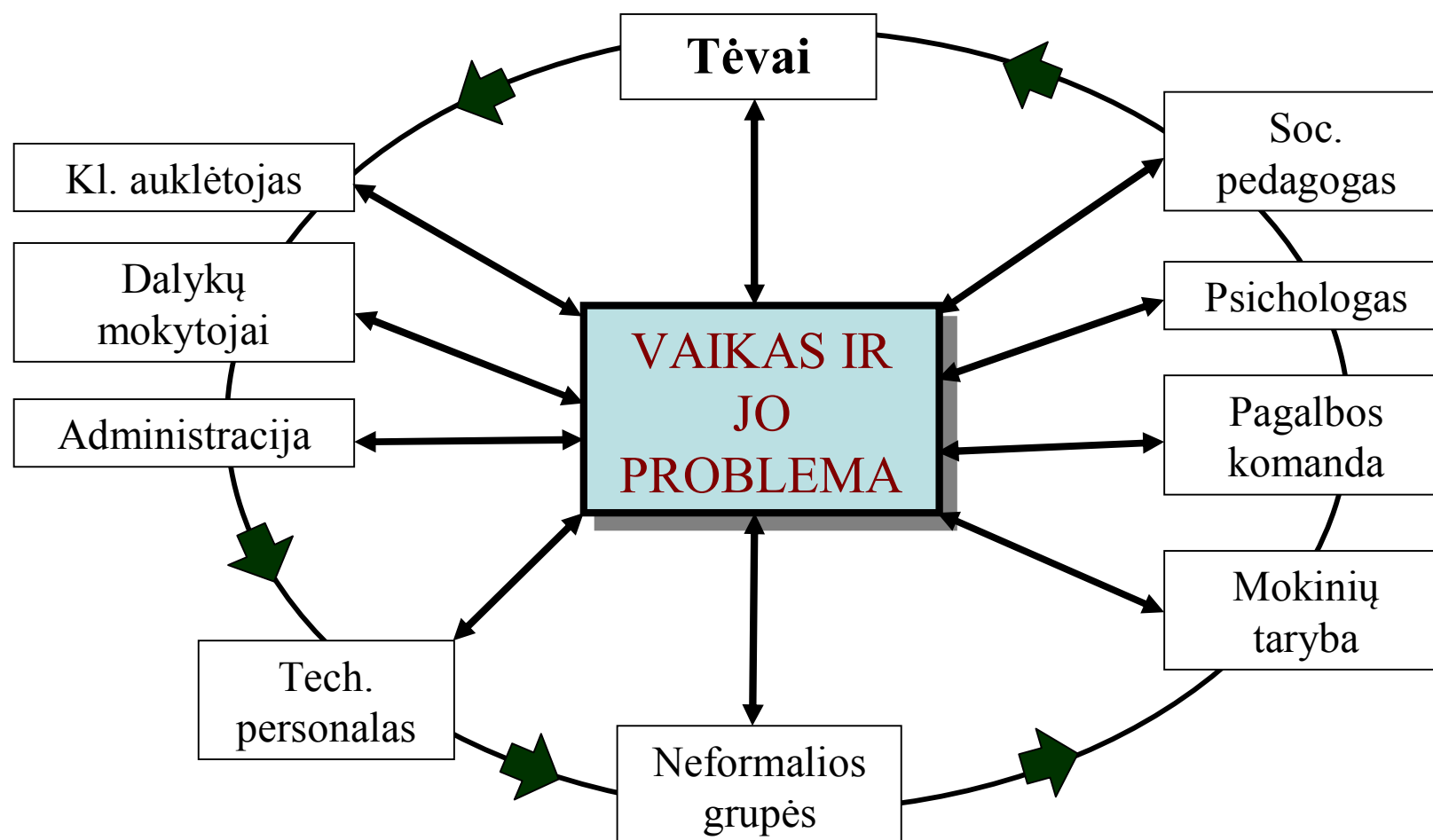
PAGALBOS VAIKUI MODELIS

IŠORINIS BENDRADARBIAVIMO TINKLAS

VIDINIS BENDRADARBIAVIMO TINKLAS

**VAIKAS IR JO
PROBLEMA**

TINKLO VIDINĖ SCEMA

VAIKO POREIKIAI

- Būti priimtu, tokiu, koks yra (jaučiasi)
- Būti suprastu (tėvų, pedagogų)
- Nebūti kaltinamu
- Patirti sėkmę ir jausti pasitenkinimą savo veikla
- Gauti įvertinimą net ir už mažas pastangas
- Spręsti pačiam
- Turėti realius (pasiekiamus) tikslus
- Patenkinti žingeidumą
- Žaisti
- Draugauti (pozityvi socializacija)

**Jeigu vaikas elgiasi TAIP, tai yra
situacija, kad jis KITAIP negali**

Teisės aktai, reglamentuojantys pagalbos vaikui ir prevencinę veiklą mokyklose

- Lietuvos Respublikos Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas, 2007-06-28, Nr.X-1238.
- LR švietimo ir mokslo ministro 2007-07-12 įsakymu Nr. ISAK-1374 patvirtintas "Krizių valdymo mokyklose tvarkos aprašas".
- LR Švietimo ir mokslo ministro 2004-12-09 įsakymu Nr. ISAK-1970 patvirtintas "Prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos kryptių aprašas".

Teisės aktai, reglamentuojantys pagalbos vaikui ir prevencinę veiklą mokyklose (I)

- Mažas pajamas turinčių šeimų moksleivių nemokamo maitinimo tvarkos aprašas", patvirtintas Vilniaus savivaldybės tarybos 2007-07-18 sprendimu Nr.1-122.
- Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymas (Žin., 2006, Nr.73-2755).
- LR Švietimo ir mokslo ministro 2006-03-17 įsakymu Nr. ISAK-494 patvirtinta "Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa".

Teisės aktai, reglamentuojantys pagalbos vaikui ir prevencinę veiklą mokyklose (II)

- “Mokinių aprūpinimo mokinio reikmenimis tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus savivaldybės tarybos 2007-07-18 sprendimu Nr.1-121.
- “Vaikų sugrąžinimo į mokyklas gairės”, patvirtintos LR Švietimo ir mokslo ministro 2005-12-14 įsakymu Nr.ISAK-2571.
- LR Švietimo ir mokslo ministro 2004-06-15 įsakymu Nr. ISAK-491 patvirtinti “Bendrujų socialinės pedagoginės pagalbos teikimo nuostatai”.
- Vaikų ir jaunimo socializacijos programa, patvirtinta LR Vyriausybės 2004-02-23 nutarimu Nr. 209

Prevenčního darbo grupės funkcijos

- Rengia darbo planus, vertina situaciją, vykdo stebėseną, aprobeuoja preventinius projektus, juos įgyvendina;
- Vykdo mokyklos bendruomenės švietimą, teisės pažeidimų prevenciją, mokinių užimtumą;
- Organizuoja pagalbos mokiniui, mokytojui ir tėvams švietimą;
- Rengia ataskaitas, teikia pasiūlymus.
- Teikia kitą socialinę pedagoginę pagalbą

Socialinės pedagoginės pagalbos samprata (SPPK)

Socialinė pedagoginė pagalba - tikslinga, organizuota, laiko atžvilgiu ribota prevencinė veikla, skirta vaikų konkrečioms socialinėms pedagoginėms problemoms spręsti

Socialinės pedagoginės pagalbos teikimo lygmenys

- *Nacionalinis*
- *Regioninis (regioninės reikšmės institucijos)*
- *Bendruomeninis*
- *Institucinis (pedagogai, psichologai, logopedai, socialiniai pedagogai ir kt.)*

Nacionalinis lygmuo

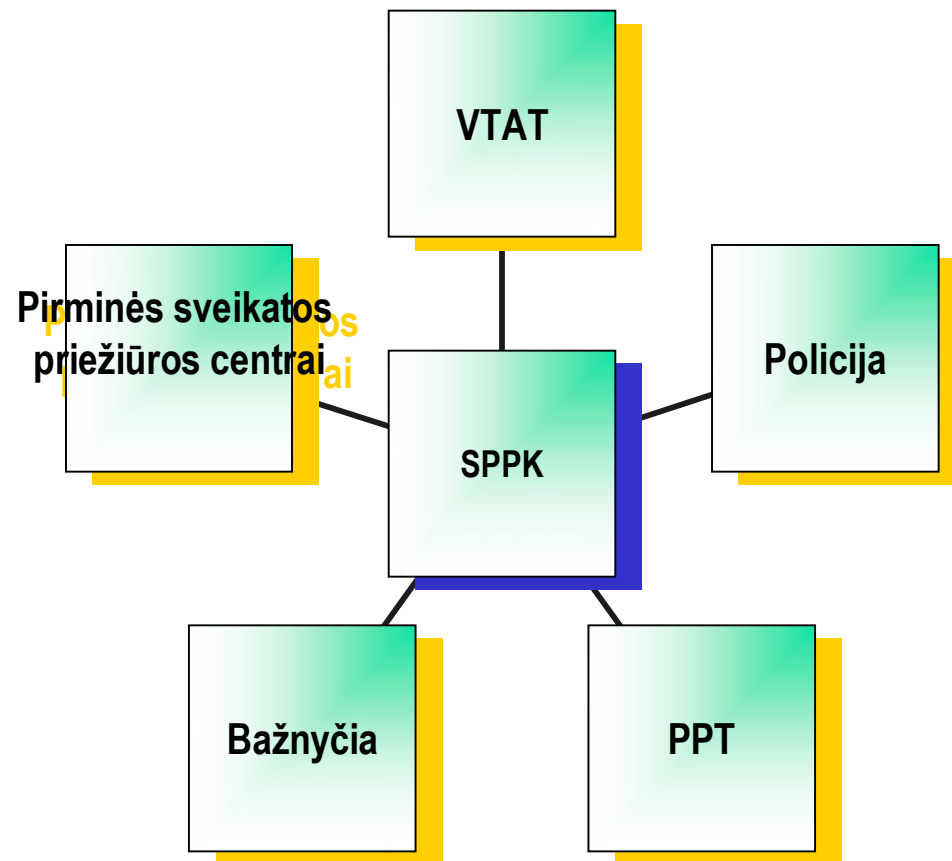
- *VTAK įstaiga – kontroliuoja vaiko teisių įgyvendinimą*
- *SADM – formuoja darbo rinkos politiką, vaiko teisių apsaugą, soc.darb. Seniūnijose*
- *ŠMM – šveitimo politika*
- *VRM – nusikalstamumo prevencija, migracija*
- *Teisingumo ministerija - nepilnamečių teismo procesai, justicija*
- *Sveikatos apsaugos ministerija -sveikatos politika*
- *(Šeimos ir vaiko ministerijos projektas)*

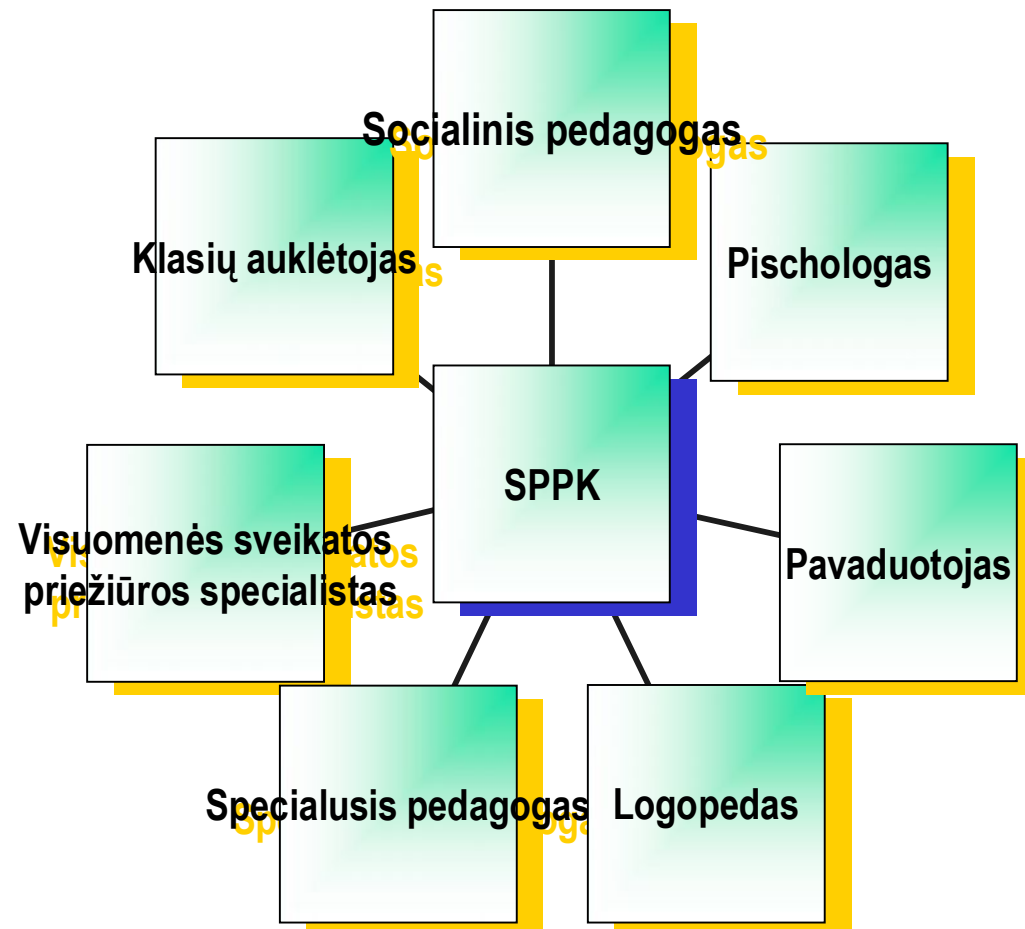
Tarpinstitucinis lygmuo

- **VTAT** – konsultuoja vaiko teisių užtikrinimo klausimais, įvaikinimo klausimais
- **Psichikos sveikatos ir priklausomybių prevencijos centras** – psichikos ir priklausomybių prevencijos klausimų konsultavimas
- **Nepilanmečių reikalų policijos pareigūnas** – teisės pažeidimų, nusikalstamumo, smurto, prostitucijos klausimai
- **Socialinis darbuotojas** – informacija apie soc.paslaugas, jų planavimas ir organizavimas
- **PPT**- specialiųjų ugdymo poreikių klausimai
- **NVO** – socialinių bei edukacinių paslaugų planavimas bei teikimas

Bendruomeninis lygmuo

Institucinis lygmuo

SPPK modelis

Socialinės pedagoginės pagalbos komandos modelis apibrėžiamas kaip interdisciplininis komandos modelis, apjungiantis:

- *valdymo* (mokyklos taryba, mokyklos direktorius (administracija), komandos tikslas),
- *savireguliacijos* (komandos uždaviniai, normos, rezultatas),
- *vykdytojų* (komandos narių funkcijos, komandos narių sudėtis)
- *socialinių partnerių* (socialiniai partneriai) *lygmenis*,
kurių tarpusavio dermė užtikrina sėkmingą socialinės pedagoginės pagalbos komandos veiklą

SPPK veiklos sritys

Veikiančios socialinės pedagoginės pagalbos komandos neturi apibrėžtos vienos veiklos srities, dažniausiai įgyvendina įvairias prevencines programas

SPPK formavimas

Komandos formavimas skirtingas kiekvienoje mokykloje, kurį gali lemti

- organizacijos kultūra,
- specialistų aktyvumas bei iniciatyvumas

Interviu duomenų analizė parodė, kad SPPK gali susidaryti pati, specialistų iniciatyva, tačiau gali prireikti mokyklos direktoriaus/ administracijos įsikišimo

SPPK veiklos efektyvumas

SPPK veiklos efektyvumą lemia:

- SPPK veiklos atitikimas mokyklos bendruomenės poreikiams;
- orientacija į kompleksinį socialinių pedagoginių problemų sprendimą;
- kompetentingi komandos nariai;
- aiškus socialinių partnerių vaidmuo;
- konkretūs veiklos įsivertinimo kriterijai;
- mokyklos bendruomenės ir administracijos parama
- bendradarbiavimas

Prevenčního darbo grupės kūrimo etapai (pagal R. Želvį)

1. Inicijatyvinės grupės sutelkimas
2. Grupės narių atranka
3. Grupės narių mokymai
4. Grupės veiklos plano rengimas ir derinimas
5. Grupės veiklos organizavimas
6. Užsibrėžtų tikslų įgyvendinimas, atsiskaitymas mokyklos bendruomenei

Pagrindinės SPPK tobulintinos sritys

- 1) SPPK tikslų ir mokyklos bendruomenės poreikių derinimas;
- 2) mokyklos komandos, mokyklos bendruomenės bei socialinių partnerių bendradarbiavimo skatinimas;
- 3) prevencinės veiklos organizavimas, pasitelkiant veiksmingiausias prevencinės veiklos formas;
- 4) SPPK veiklos konkrečių uždavinių formulavimas, numatant uždavinių įgyvendinimo laiką, atitikimą darbuotojų kvalifikacijai bei turimiems materialiniams bei žmogiškiems ištekliams;
- 5) SPPK funkcijų reglamentavimas mokyklos dokumentuose.

Socialinio pedagogo efektyviam veiklos organizavimui būtina įsisąmininti:

- Niekas negali kitų ko nors išmokyti, turime sukurti situacijas, kad žmonės galėtų patys ko nors išmokti.
- Niekas negali visko, visi ką nors gali.
- Savojo laiko šeimininkai esame mes patys

Socialinių pedagogų veiklos galimybių sunkumai:

- Neapibrėžta pareiginė instrukcija
- Mažas darbo užmokestis
- Socialinės paramos organizavimas
- Silpni klasės auklėtojų prevencinio darbo įgūdžiai, motyvacijos stoka
- Socialinių partnerių trūkumas
- Lėšų prevencinei veiklai trūkumas
- Silpnas administracijos palaikymas
- Bendradarbiavimo su mokytojais stoka
- Patirties trūkumas
- Didelis darbo krūvis
- Kita (pratęskite)

Teisiniai aktai, reglamentuojantys pagalbą vaikui ir prevencinę veiklą mokyklose (I)

- Lietuvos Respublikos Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas, 2007-06-28, Nr.X-1238.
- LR švietimo ir mokslo ministro 2007-07-12 įsakymu Nr. ISAK-1374 patvirtintas "Krizių valdymo mokyklose tvarkos aprašas".
- Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymas (Žin., 2006, Nr.73-2755).
- Vaikų ir jaunimo socializacijos programa, patvirtinta LR Vyriausybės 2004-02-23 nutarimu Nr. 209.
- LR Švietimo ir mokslo ministro 2004-12-09 įsakymu Nr. ISAK-1970 patvirtintas "Prevencinio darbo grupių mokyklose ir prevencinio darbo koordinavimo grupių savivaldybėse sudarymo bei jų veiklos kryptių aprašas".

Teisiniai aktai, reglamentuojantys pagalbos vaikui ir prevencinę veiklą mokyklose (II)

- LR Švietimo ir mokslo ministro 2006-03-17 įsakymu Nr. ISAK-494 patvirtinta "Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programa".
- LR Švietimo ir mokslo ministro 2004-06-15 įsakymu Nr. ISAK-491 patvirtinti "Bendrųjų socialinės pedagoginės pagalbos teikimo nuostatai".
- "Vaikų sugrąžinimo į mokyklas gairės", patvirtintos LR Švietimo ir mokslo ministro 2005-12-14 įsakymu Nr. ISAK-2571.
- "Mažas pajamas turinčių šeimų moksleivių nemokamo maitinimo tvarkos aprašas", patvirtintas Vilniaus savivaldybės tarybos 2007-07-18 sprendimu Nr.1-122.
- Mokinių aprūpinimo mokinio reikmenimis tvarkos aprašas, patvirtintas Vilniaus savivaldybės tarybos 2007-07-18 sprendimu Nr.1-121.

Norminiai dokumentai, reglamentuojantys vaiko teises ir pareigas Lietuvoje

- Tarptautiniai teisės aktai
- Nacionaliniai teisės aktai
- Lokaliniai (vietos) teisės aktai

Tarptautiniai teisės aktai, reglamentuojantys vaiko teises ir pareigas Lietuvoje

1. Jungtinių Tautų vaiko teisių deklaracija (*paskelbta 1959 m. lapkričio 20 d.*)
2. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, *Valstybės žinios: 1995-07-21 Nr.60-1501 (priimta 1989 m. lapkričio 20 d., Lietuva prisijungė 1992 m. sausio 8 d., įsigaliojo 1992 m. kovo 1 d., ratifikavo 1995 m. liepos 3 d.)*
3. Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, *Valstybės žinios: 2006-06-17 Nr.68-2497*
4. Europos socialinė chartija, *Valstybės žinios: 2001-06-08 Nr.49-1704*

Nacionaliniai teisės aktai, reglamentuojantys vaiko teises ir pareigas Lietuvoje

1. Lietuvos Respublikos Konstitucija, *Valstybės žinios: 1992-11-30 Nr. 33-1014*
2. Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, *Valstybės žinios: 1996-04-12 Nr.33-808*
3. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, *Valstybės žinios: 1991-08-20 Nr.23-593*
4. Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas, *Valstybės žinios: 1997-10-30 Nr.98-2478*
5. Lietuvos Respublikos specialiojo ugdymo įstatymas, *Valstybės žinios: 1997-10-30 Nr.98-2478*
6. Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymas, *Valstybės žinios: 2006-06-30 Nr.73-2755*

Nacionaliniai teisės aktai, reglamentuojantys vaiko teises ir pareigas Lietuvoje

7. Lietuvos Respublikos minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas, *Valstybės žinios: 2007-07-19 Nr.80-3214*
8. Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymas, *Valstybės žinios: 2002-09-18 Nr.91-3890; 2002-09-25 Nr.93 (atitaisymas)*
9. Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymas, *Valstybės žinios: 2006-02-11 Nr.17-589*
10. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksas, *Valstybės žinios: 1985-01-03 Nr.1-1*
11. Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas, *Valstybės žinios: 2000-10-25 Nr.89-2741*

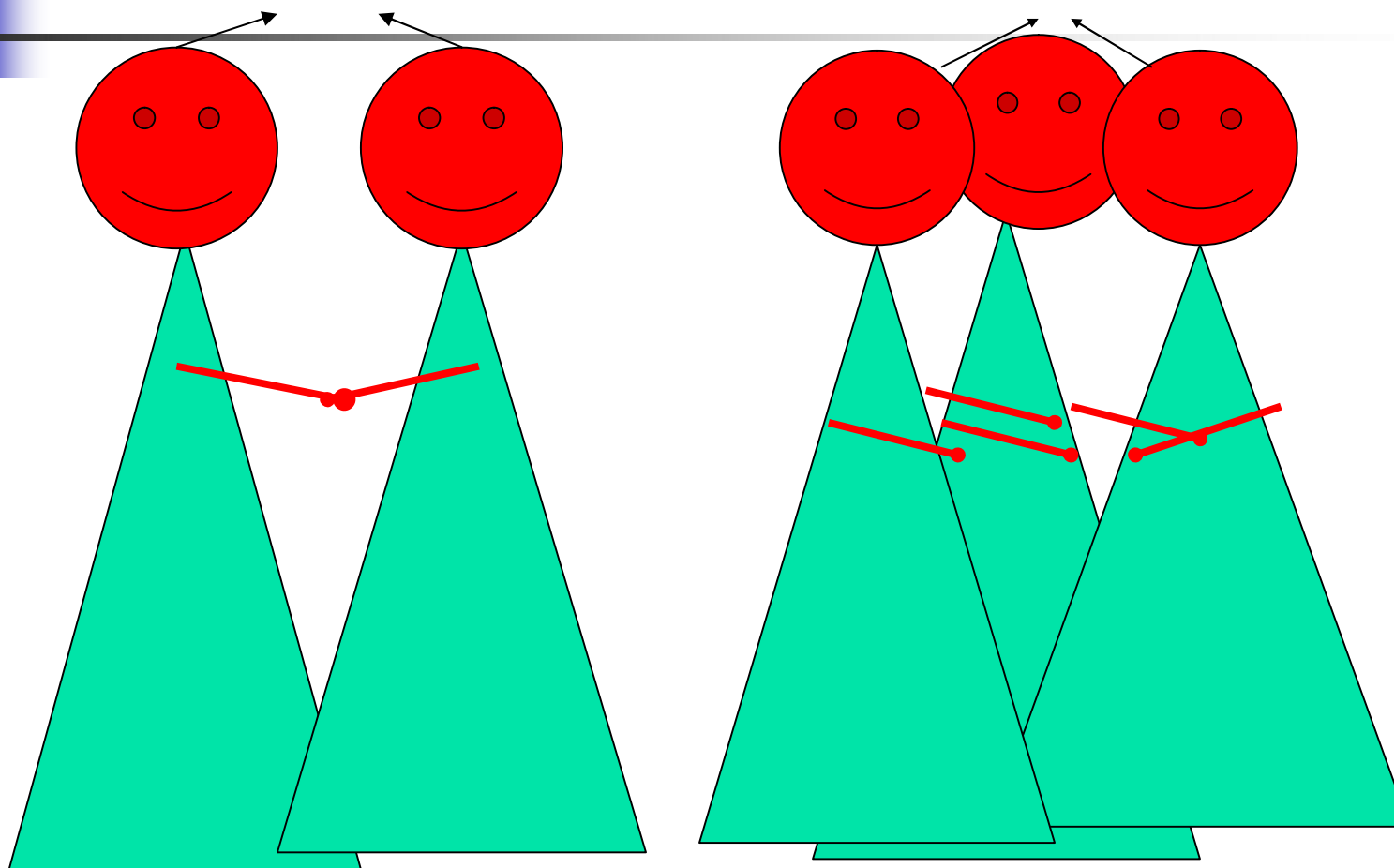
Lokaliniai teisės aktai, reglamentuojantys vaiko teises ir pareigas Lietuvoje

1. Mokyklos nuostatai
2. Mokyklos vidaus tvarkos taisyklės
3. Mokymo sutartis
4. Kiti (sutartis su mokiniu, sutartis su šeima ir kt.)

Socialinio pedagogo SMS VAIKAMS :

Aš galiu tau padėti...

Tačiau kartu mes galime išspręsti visas problemas.

Mokykloje turi būti

- Prevencinio darbo grupė
- Pagalbos vaikui grupė (gali būti PDG sudėtyje)
- Krizių valdymo komanda
- Prevencinės veiklos programa
- Socialinio pedagogo dokumentacija
- Informacinis stendas
- Kita

Privalomojo pobūdžio dokumentai

- Veiklos planas (metams)
- Konsultacijų žiniaraštis
- Lankytojų šeimų apskaita
- Institucijos socialinis pasas
- Informacinė rizikos grupės vaiko kortelė
- Savianalizė

Rekomendacinio pobūdžio dokumentai

- Vaiko socialinės situacijos (buities) tyrimo aktai
- Rizikos grupės vaikų sąrašas
- Vestų seminarų, renginių sąrašas
- Kvalifikacijos kėlimo programa
- Kita (Klasių socialinės ir pedagoginės situacijos analizė)

PREVENCINIO DARBO GRUPĖ

Mokyklos prevencinio darbo grupės paskirtis – spręsti prevencinio darbo klausimus mokykloje vykdant teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, nusikalstamumo prevenciją, įgyvendinti šios srities prevencines programas, organizuoti švietimo pagalbos teikimą mokiniui, mokytojui ir vaiko atstovams pagal įstatymą.

(Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymas, 2007 m. birželio 28 d. Nr. X-1238).

Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo tikslas (I)

- Įstatymo tikslas – sukurti vaiko teises ir teisėtus interesus bei visuomenės saugumo poreikius atitinkančią ir vaiko, turinčio elgesio sutrikimų, socializacijai, ugdymui bei socialinės, pedagoginės, psichologinės, specialiosios pedagoginės, informacinės arba kitos pagalbos teikimui skirtą vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemonių sistemą, kuri padėtų vaikui įveikti susiformavusį ydingą elgesį, išsiugdyti prasmingo individualaus ir visuomeninio gyvenimo sampratą.

Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo tikslas (II)

- Įstatymas nustato vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros principus, vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros priemones, šių priemonių skyrimo, pratęsimo, pakeitimo, panaikinimo pagrindus ir tvarką, taip pat vaiko vidutinės priežiūros priemonės taikymo vaikų socializacijos centruose nuostatas.
- Įstatymu siekiama reglamentuoti vaikų socializacijos centrų, vykdydysiančių vidutinės priežiūros priemonę, bei nepilnamečių minimalios priežiūros priemones vykdydysiančių asmenų vykdomą veiklą.

Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros uždaviniai

- 1) teikti kvalifikuotą socialinę, pedagoginę, psichologinę, specialiąją pedagoginę, informacinę arba kitą pagalbą vaikui, siekiant teigiamų vaiko elgesio pokyčių;
- 2) sudaryti vaikui palankias socializacijos, resocializacijos ir ugdymo(si) sąlygas;
- 3) diegti žmogiškąsias vertybes, ugdyti asmenybės tapatumo ir priklausymo bendruomenei jausmą, atsakomybės už savo poelgius supratimą, pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms;
- 4) stiprinti ryšius su vaiko vystymuisi palankia aplinka.

Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros principai (I)

- 1) vaiko interesų ir gerovės pirmumo. Imantis bet kokių su vaiku susijusių veiksmų, svarbiausia – vaiko interesai.
- 2) vaiko dalyvavimo priimant su juo susijusius sprendimus. Vaikui turi būti suteikiama galimybė būti išklausytam bet kokio su juo susijusio teisminio ar administracinio nagrinėjimo metu tiesiogiai arba per atstovą įstatymų nustatyta tvarka. Į vaiko nuomonę, jeigu ji neprieštarauja jo interesams, privalu atsižvelgti;

Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros principai (II)

- 3) individualizavimo. Priimant su vaiku susijusius sprendimus turi būti atsižvelgiama į vaiko amžių ir brandą, jo psichines ir fizines savybes, poreikius, socialinės aplinkos ir kitas svarbias ypatybes;
- 4) vaiko ugdymo atlikti pareigas ir jausti atsakomybę už savo poelgius šeimoje, mokymo įstaigoje, darbe, socialinėje aplinkoje;
- 5) neatskyrimo nuo šeimos, išskyrus kraštutinius atvejus – tuomet atskiriama kuo trumpesniam terminui;

Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros principai (III)

- 6) priežiūros vykdymo kuo arčiau vaiko gyvenamosios vietos. Vaikui turi būti skiriamos tokios minimalios ar vidutinės priežiūros priemonės, kurias galima veiksmingai taikyti neatitraukiant jo arba kiek įmanoma mažiau atitraukiant nuo jo gyvenamosios vietos;
- 7) vietos bendruomenės įtraukimo į vaiko priežiūros ir socialinės integracijos procesą. Turi būti skatinamas kiek įmanoma glaudesnis vietos bendruomenės, nevyriausybinių organizacijų, valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų, įmonių, organizacijų bendradarbiavimas.

VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS PRIEMONĖS (I)

- **Vaiko priežiūros formos**
- 1) minimali priežiūra;
- 2) vidutinė priežiūra.
-
- **Vaiko minimalios priežiūros priemonės**
- 1) specialisto darbas (konsultacijos) su vaiku;
- 2) įpareigojimas lankyti vaikų dienos centrą;
- 3) įpareigojimas dalyvauti socialinio ugdymo, reabilitacijos, integracijos, prevencijos ir kitose programose;

VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS PRIEMONĖS (II)

- 4) įpareigojimas iki 16 metų mokytis pagal pradinio ir pagrindinio ugdymo programas.
- Minimalios priežiūros priemonės, nurodytos šio straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose, vaikui gali būti skiriamos nuo 1 mėnesio iki 1 metų laikotarpiui, bet ne ilgiau, kol vaikui sueis 18 metų.
- Vaikui gali būti paskirta viena arba kelios tarpusavyje suderintos minimalios priežiūros priemonės.

VAIKO MINIMALIOS IR VIDUTINĖS PRIEŽIŪROS PRIEMONĖS (III)

- **Vaiko vidutinės priežiūros priemonė**
- Vaiko vidutinės priežiūros priemonė – atidavimas į stacionarus pobūdžio vaikų socializacijos centrą. Ji gali būti skiriama iki 3 metų, bet ne ilgiau, kol vaikui sueis 18 metų.
- Vaiko vidutinės priežiūros priemonė gali būti skiriama 14 metų sukakusiam vaikui. Vaikui, nesukakusiam 14 metų, vidutinės priežiūros priemonė gali būti skiriama išimtiniais atvejais, kai šio vaiko elgesys kelia realų pavojų kitų žmonių gyvybei, sveikatai ar turtui.

Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindai

- **Vaiko minimalios priežiūros priemonės gali būti skiriamos vaikui:**
- 1) kuris padarė nusikaltimo ar baudžiamojo nusikaltimo požymių turinčią veiką, tačiau jam nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytas amžius, nuo kurio asmuo atsako pagal baudžiamuosius įstatymus;
- 2) kuris nuolat daro administracinių teisės pažeidimų požymių turinčias veikas, tačiau jam nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekse numatytas amžius, nuo kurio atsiranda administracinė atsakomybė;

Vaiko minimalios priežiūros priemonių skyrimo pagrindai

- 3) kuris padarė administracinį teisės pažeidimą, tačiau jam, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso nuostatomis, nebuvo paskirta administracinė nuobauda;
- 4) kurio elgesys daro žalą ir kelia pavojų aplinkiniams, o jo atstovų pagal įstatymą, vietos bendruomenės pastangų nepakanka pasiekti teigiamų elgesio pokyčių;
- 5) kuris nuolat nesimoko pagal privalomojo švietimo programas (ar nelanko mokyklos).
- Vaikui minimalios priežiūros priemonės gali būti skiriamos tik tada, kai mokykla yra išnaudojusi visas švietimo pagalbos, numatytos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, teikimo galimybes.

Vaiko vidutinės priežiūros priemonių skyrimo pagrindai

Vaiko vidutinės priežiūros priemonė gali būti skiriama vaikui:

- 1) kuris padarė nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčią veiką, tačiau jam nebuvo sukakęs Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytas baudžiamosios atsakomybės amžius;
- 2) kuris nuolat daro administracinius teisės pažeidimus, tačiau jam, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso nuostatomis, nebuvo paskirta administracinė nuobauda;
- 3) kuriam pritaikius minimalios priežiūros priemones nebuvo pasiekta teigiamų jo elgesio pokyčių.
- Vaikas į vaikų socializacijos centrą taip pat gali būti siunčiamas Lietuvos Respublikos baudžiamajame kodekse numatytais atvejais, kai skiriama auklėjamojo poveikio priemonė – atidavimas į specialią auklėjimo įstaigą.

Savivaldybės administracijos prevencinio darbo koordinavimo grupė

- Įstatymiškai įtvirtinta
- Iki šiol šios grupės sudarymą ir funkcijas reglamentavo švietimo ir mokslo ministro 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymas Nr. ISAK-1462 "Dėl teisės pažeidimų, mokyklų nelankymo, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, ŽIV/AIDS, smurto ir nusikalstamumo prevencijos
- Sudaroma iš teritorinės policijos įstaigos, vaiko teisių apsaugos tarnybos, socialinių paslaugų, švietimo, sveikatos ir kitų institucijų, dalyvaujančių prevencinėje veikloje, atstovų.
- Paskirtis – koordinuoti socialinio ugdymo, reabilitacijos, prevencijos ir kitų prevencinių programų įgyvendinimą savivaldybėje, tarpinstitucinį bendradarbiavimą teikiant metodinę, informacinę, konsultacinę ir dalykinę pagalbą mokyklų prevencinio darbo grupėms.
- Grupę sudaro ir jos darbo reglamentą tvirtina savivaldybės administracijos direktorius

Savivaldybės administracijos prevencinio darbo koordinavimo grupės funkcijos (I)

- 1) surenka informaciją, būtiną priimti sprendimui dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių vaikui skyrimo, dalyvauja posėdžiuose dėl minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių vaikui skyrimo;
- 2) koordinuoja socialinio ugdymo, reabilitacijos, prevencijos ir kitų programų įgyvendinimą savivaldybėje;
- 3) koordinuoja tarpinstitucinio bendradarbiavimo prevencinio darbo srityje įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje ir mokyklų prevencinio darbo grupių veiklą;
- 4) teikia metodinę ir konsultacinę paramą prevenciniam darbui organizuoti mokyklose ir numato priemones kartu su policijos, sveikatos priežiūros, vaiko teisių apsaugos, pedagoginėmis, psichologinėmis tarnybomis įtraukdama į prevencinio darbo organizavimą verslo atstovus, konfesines ir vietos bendruomenes, nevyriausybinės organizacijas, vaikų atstovus pagal įstatymą, politikus, visuomenės veikėjus;

Savivaldybės administracijos prevencinio darbo koordinavimo grupės funkcijos (II)

- 5) kaupia ir analizuoja savivaldybės teritorijoje veikiančių mokyklų, kitų institucijų informaciją teisės pažeidimų, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, nusikalstamumo ir kitais klausimais;
- 6) vertina, kaip vykdomos prevencinės priemonės švietimo, sveikatos, socialinių paslaugų įstaigose, rūpinasi prevencinio darbo veiksmingumu ir teikia ataskaitą savivaldybės administracijos direktoriui;
- 7) teikia siūlymus savivaldybės administracijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui dėl vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros priemonių tobulinimo.

Mokyklos prevencinio darbo grupė

Įstatymiškai įtvirtinta

Paskirtis – spręsti prevencinio darbo klausimus mokykloje vykdant teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, nusikalstamumo prevenciją, įgyvendinti šios srities prevencines programas, organizuoti švietimo pagalbos teikimą mokiniui, mokytojui ir vaiko atstovams pagal įstatymą.

Sudaroma iš mokyklos vadovo pavaduotojo ugdymui, mokytojų, klasės auklėtojų, psichologo, socialinio pedagogo, kitų asmenų (mokinių, vaiko atstovų pagal įstatymą, mokyklos savivaldos institucijų atstovų, vaiko teisių apsaugos tarnybos, pedagoginės psichologinės tarnybos atstovų ir kitų asmenų, kurie gali prisidėti prie prevencinės veiklos organizavimo mokykloje).

Vadovauja mokyklos vadovo pavaduotojas ugdymui.

Veikia pagal mokyklos vadovo patvirtintą darbo reglamentą.

Mokyklos prevencinio darbo grupės funkcijos

- 1) rengia prevencinio darbo planus, nagrinėja prevencinio darbo klausimus, įgyvendina teisės pažeidimų, alkoholio, tabako, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, nusikalstamumo ir kitus prevencinius projektus;
- 2) vykdo mokyklos bendruomenės švietimą vaiko teisių apsaugos, teisės pažeidimų prevencijos, mokinių užimtumo ir kitose srityse;
- 3) organizuoja švietimo pagalbą mokiniui, mokytojui ir vaiko atstovams pagal įstatymą;
- 4) kasmet rengia prevencinio darbo ataskaitas ir mokyklos vadovui teikia siūlymus dėl šio darbo tobulinimo;
- 5) teikia siūlymus savivaldybės administracijos prevencinio darbo koordinavimo grupei dėl vaiko minimalios priežiūros priemonių tobulinimo.

Mokyklos vadovo įgaliojimai (I)

- 1) užtikrina, prižiūri ir atsako už gerą ir veiksmingą vaiko minimalios priežiūros priemonių vykdymą mokykloje;
- 2) sudaro mokyklos prevencinio darbo grupę ir tvirtina jos darbo reglamentą;
- 3) užtikrina sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto, prievartos apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką;
- 4) tvarko pašalinių asmenų patekimo į mokyklą apskaitą ir tai kontroliuoja, organizuoja jos teritorijos ir prieigų stebėjimą, informuoja teritorinę policijos įstaigą apie žinomus ar įtariamus smurto, prievartos, narkotikų platinimo, viešosios tvarkos ir kitų pažeidimų atvejus;

Mokyklos vadovo įgaliojimai (II)

- 5) supažindina mokyklos bendruomenę su teisės aktais, reglamentuojančiais vaiko teises, pareigas ir atsakomybę už teisės pažeidimus, mokyklos lankymą, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo, smurto, nusikalstamumo prevenciją ir mokinių užimtumą;
- 6) bendradarbiauja su pagalba mokiniui, mokytojui ir mokyklai teikiančiomis įstaigomis, teritorine policijos, socialinių paslaugų, sveikatos įstaigomis, vaiko teisių apsaugos tarnybomis ir kitomis institucijomis, dirbančiomis vaiko teisių apsaugos srityje;
- 7) prireikus sudaro sutartis su institucijomis, dirbančiomis prevencinį darbą savivaldybėje, kitose vietovėse dėl pagalbos teikimo mokykloje ar už jos ribų;
- 8) organizuoja mokinių užimtumą po pamokų ir mokinių atostogų metu.

Vaiko vidutinė priežiūra

- Vykdoma vaikų socializacijos centruose
- Vaikų socializacijos centras – apskrities viršininko ar apskrities viršininko kartu su Lietuvos Respublikos juridiniais ar fiziniais asmenimis įsteigta bendrojo lavinimo mokykla, vykdanči vaiko vidutinę priežiūrą, pradinio, pagrindinio ugdymo ir (ar) pirminio profesinio mokymo programas, taip pat vaiko laikinąją globą (rūpybą).
- Vaikų socializacijos centro paskirtis – užtikrinti vaikų socializacijos centre apgyvendintam vaikui kokybišką ugdymą ir laikinąją globą (rūpybą), teikti vaikui socialinę, pedagoginę, psichologinę, specialiąją pedagoginę, informacinę arba kitą pagalbą, kuri padėtų pasiekti teigiamų vaiko elgesio pokyčių bei ugdytų jo vertybines nuostatas ir socialinius įgūdžius, padedančius tapti doru, savarankišku, atsakingu žmogumi, ir paruoštų jį savarankiškam gyvenimui visuomenėje.

Vaikų socializacijos centro funkcijos (I)

- 1) užtikrina tinkamą vaikui paskirtos vidutinės priežiūros priemonės vykdymą bei jo teisių ir teisėtų interesų apsaugą;
- 2) gali vykdyti vaiko laikinąją globą (rūpybą) Civiliniame kodekse nustatytais pagrindais;
- 3) ne rečiau kaip kartą per mėnesį informuoja vaiko atstovus pagal įstatymą apie vaikui paskirtos vidutinės priežiūros priemonės vykdymo eigą ir organizuoja socialinį darbą su jais;
- 4) sudaro vaikui artimas šeimos aplinkai sąlygas, atitinkančias jo amžių, lytį, sveikatą ir brandą;
- 5) rengia vaiką savarankiškam gyvenimui ir reintegracijai į visuomenę;

Vaikų socializacijos centro funkcijos (I)

- 6) ne rečiau kaip kartą per šešis mėnesius teikia išvadą savivaldybės administracijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui apie vaikui paskirtos vidutinės priežiūros priemonės vykdymo eigą;
- 7) teikia siūlymus savivaldybės administracijos direktoriui ar jo įgaliotam asmeniui dėl vaikui paskirtos vidutinės priežiūros priemonės pratęsimo, pakeitimo ar panaikinimo;
- 8) atsiskaito steigėjui už centro veiklą;
- 9) teikia siūlymus steigėjui ir suinteresuotoms institucijoms dėl vaiko vidutinės priežiūros priemonės tobulinimo.

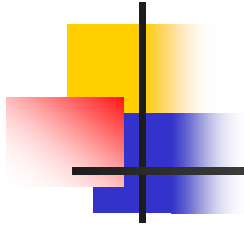
Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo įgyvendinimo priemonių planas

- Suderinta teisinė bazė
- Specialistų, dirbančių vaikų socializacijos centruose, kvalifikacijos tobulinimas
- Specializuotos kvalifikacijos tobulinimo programos specialistams, vykdančioms vaiko minimalios priežiūros priemones ir koordinuojantiems jų vykdymą, parengimas ir vykdymas
- Vaikų socializacijos centrų įkūrimas apskrityse, I etapas (Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio apskrityse)
- Vaikų socializacijos centrų įkūrimas apskrityse, II etapas (pagal poreikį)
- Savivaldybių administracijų prevencinio darbo koordinavimo grupėms organizuoti reikalingų etatų įsteigimas
- Per ESF bus įgyvendinami 2 ES projektai, skirti jaunimo mokyklų plėtrai: "Jaunimo mokyklų pritaikymas" ir "Alternatyvus ugdymas švietimo sistemoje" ir kt.

Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo įgyvendinimas

- savivaldybių institucijos pagal nustatytus kriterijus turi ištirti vaiko minimalios priežiūros priemonių poreikį ir imtis veiksmų šio įstatymo nuostatomis įgyvendinti
- apskričių viršininkai pagal nustatytus kriterijus – ištirti vaiko vidutinės priežiūros priemonės poreikį ir imtis veiksmų Įstatymo nuostatomis įgyvendinti
- mokyklų steigėjai – pakeisti pavaldžių mokyklų nuostatus.
- savivaldybės administracija turi sudaryti savivaldybės administracijos prevencinio darbo koordinavimo grupę ir patvirtinti jos darbo reglamentą
- mokyklos vadovas – sudaryti mokyklos prevencinio darbo grupę ir patvirtinti jos darbo reglamentą.

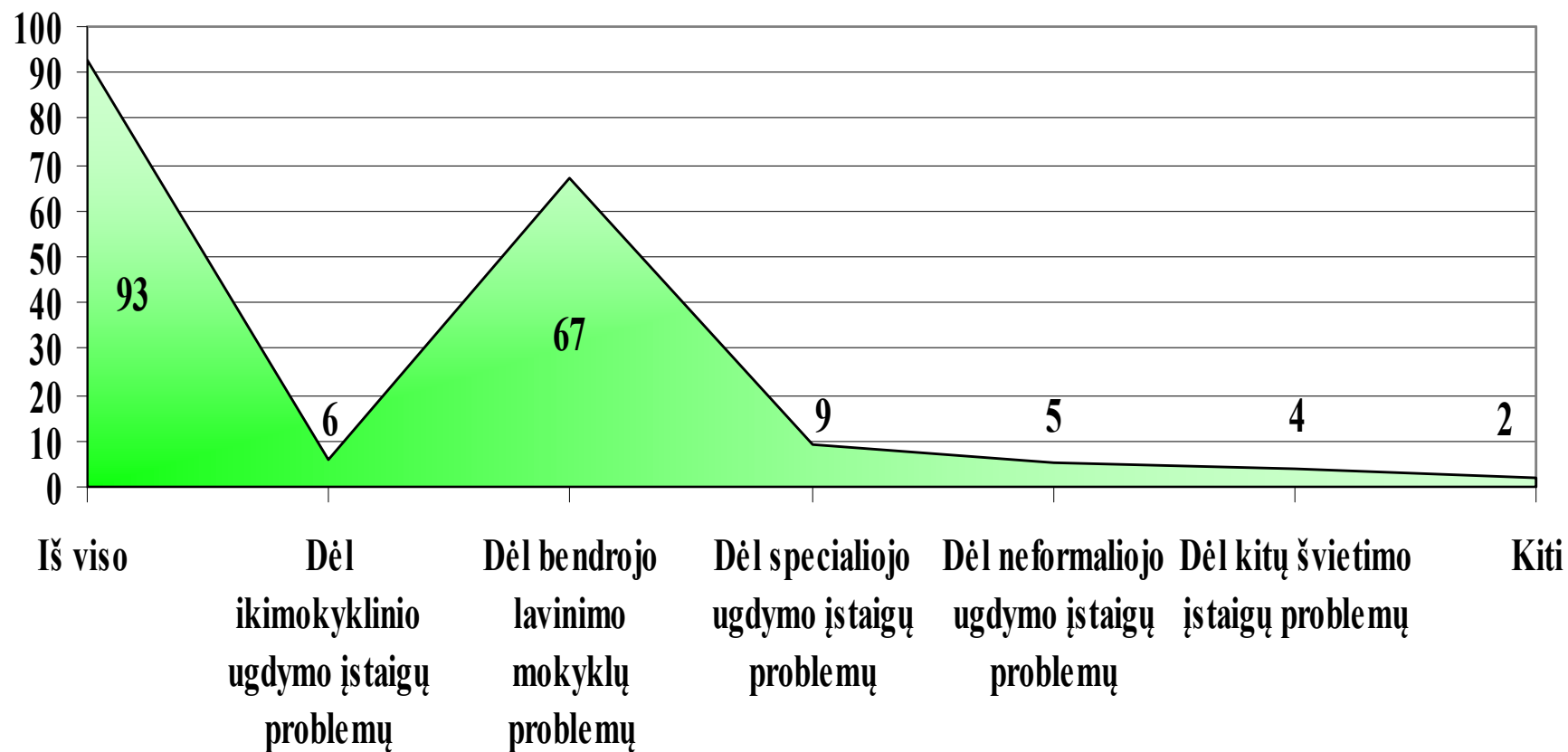

- Šiuo metu nepilnamečiams socialinę pedagoginę, psichologinę ar kitokio pobūdžio pagalbą savivaldybėse teikia per 100 vaikų dienos centrų, 26 jaunimo mokyklos, 53 pedagoginės-psichologinės tarnybos.
- Mokyklose dirba per 1000 socialinių pedagogų ir per 300 psichologų.

Vaiko teisių pažeidimų analizė

2007 metais gauti skundai (pradėti tyrimai) įvairiais aspektais susiję su švietimu

Vaiko teisių pažeidimų analizė

- Iš 2007 metais gautų skundų ir vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus iniciatyva pradėtų tyrimų 36 buvo baigti ataskaitiniais metais.
- Didžioji dauguma nurodytų pažeidimų buvo pagrįsti – 83 proc. (30 tyrimų), 17 proc. (6 tyrimai) – nepagrįsti